

วัดห้วยหลวง

ชื่อแหล่ง วัดห้วยหลวง
 ที่ตั้ง บ้านห้วยหลวง ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 เส้นทางเข้าสู่แหล่ง บริเวณอำเภอเขาย้อย แยกจากถนนเพชรเกษม เข้าทางหลวงหมายเลข 3172
 เข้าไปประมาณ 2.5 กิโลเมตร มีทางแยกขวา เข้าไปอีกประมาณ 500 เมตร จะถึงวัดซึ่งอยู่ทางซ้าย
 สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
 สภาพภูมิศาสตร์ ที่ราบ
 แหล่งน้ำ ห้วยใหญ่ไหลผ่านทางทิศตะวันตก
 ประวัติ เป็นวัดเก่าแก่ที่มีมาแต่เดิม อาจมีมาตั้งแต่ครั้งเป็นอำเภอห้วยหลวง คือในราว พ.ศ. 2444
 กระทรวงมหาดไทย ให้ย้ายอำเภอตะวันตกที่ห้วยท่าช้างไปตั้งที่ตำบลเขาย้อย เรียกว่าอำเภอห้วยหลวง
 หลักฐานทางด้านโบราณคดี

1. **อุโบสถ** (หลังเดิม) ก่ออิฐถือปูน หลังคาทรงจั่ว ไม่มีช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ มุงกระเบื้องว่าวซีเมนต์ เป็นหลังคาชั้นเดียว มีปีกนกยื่นออกมาเล็กน้อย ด้านหน้าและด้านหลังมีเสา รวมทั้งพบร่องรอยของคานไม้ที่ด้านหน้าและด้านข้าง น่าจะมีหลังคาปีกนกยื่นออกมาอีกชั้นหนึ่ง ปั้นลมประดับด้วยเครื่องเคลือบที่ทำเป็นรูปปู ฟากละ 6 ตัว หน้าบันเป็นลวดลายปูนปั้นประดับด้วยเครื่องถ้วยชามเคลือบ ประเภทเครื่องลายครามและเครื่องเคลือบเขียนลายดอกไม้สีสด และมีตุ๊กตาเครื่องเคลือบขนาดเล็ก หน้าบันด้านทิศตะวันออกเป็นภาพต้นไม้ ใบไม้ ใช้เครื่องถ้วยประดับเป็นรูปดอกไม้ ด้านล่างเป็นภาพเรื่องราว ตรงกลางเป็นรูปอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง รูปสี่เหลี่ยม หลังคาทรงจั่ว ด้านข้างคล้ายรูปเพิงผา หรือช่อหิน อาจเป็นรูปปากถ้ำ ถัดออกมาทั้ง 2 ด้านประดับเครื่องเคลือบเป็นตุ๊กตารูปควาย รูปคนขี่ม้า หน้าบันด้านทิศตะวันตก ลักษณะคล้ายกับด้านทิศตะวันออก ต่างกันในด้านรายละเอียดและตุ๊กตาเครื่องเคลือบที่ใช้ประดับ ทางด้านทิศตะวันตกมีรูปเด็ก (ตุ๊กตาจีน) รูปสิงห์โตแบบจีน เดิมอาจมีเหมือนกันทั้ง 2 ด้าน แต่อาจหลุดล่องไป มีประตูอยู่ด้านทิศตะวันออก 2 ประตู เจาะช่องหน้าต่างด้านละ 4 ช่อง

ด้านในอุโบสถบนเพดานและคาน มีภาพจิตรกรรม ที่เพดานเป็นลายดวงดารา สีทองบนพื้นไม้ ลวดลายไม่ซ้ำกัน ที่คานพื้นทาสีแดง มีภาพเขียนสีทองรูปดอกไม้ร่วงและลายกรวยเชิงสีทองและสีฟ้า

พระประธานในพระอุโบสถ เป็นปูนปั้นปิดทอง ปางมารวิชัย ด้านหน้าพระประธานมีพระพุทธรูป ปางมารวิชัยอีกจำนวน 2 องค์ ปางสมาธิ 1 องค์ ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชีปูนปั้นองค์ละฐาน และตั้งอยู่บนฐานบัวอีกชั้นหนึ่ง พื้นอุโบสถปูกระเบื้องดินเผา เขียนลวดลายสีสด

ด้านนอก มีแท่นเสมารูปกูป ตั้งอยู่รอบอุโบสถทั้ง 8 ทิศ ใบเสมาเป็นใบเสมาเดี่ยว สลักจากหินแกรนิต ส่วนยอดแหลมแล้วโค้งลาดลง และตัดตรงลงไป จนดูคล้ายรูปสี่เหลี่ยม แต่สลักเป็นแนวเส้น เป็นเอวเสมา และมีตัวหงาที่เอวคล้ายรูปหัวนาค ด้านล่างเป็นแท่นสี่เหลี่ยม ตัวเสมาตรงกลางสลักเป็นแถบสี่เหลี่ยม มีเส้นโค้งไปตามแนวขอบทั้งสองด้านจนจดแท่น ส่วนบน และกลางแถบสี่เหลี่ยม รวมทั้งตรงท้องเสมา สลักลายประจำยาม

2. **เจดีย์ราย** ด้านหน้าพระอุโบสถ เป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง ฐานด้านล่างสุดเป็นฐานเขียนสี่เหลี่ยม ถัดขึ้นมาเป็นฐานสิงห์ย่อมุมไม้ สลักกับฐานบัวลูกฟักอีก 2 ชุด ถัดขึ้นมาเป็นรูปเพิง ถัดขึ้นไปเป็นฐานบัวลูกฟัก คอดเล็ก องค์กระฆังสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก สภาพชำรุดเสียหาย ส่วนยอดหลุดหายไป แถบหน้ากระดาน ตรงปากกระฆังมีลวดลายปูนปั้นประดับเป็นรูปช้างสลักกับรูปดอกไม้ ใบไม้

การกำหนดอายุสมัย	รัตนโกสินทร์
การประกาศขึ้นทะเบียน	ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน
รูปแบบของแหล่งโบราณคดี	วัดในพุทธศาสนา
วันเวลาที่ปฏิบัติงาน	สำรวจ 16 สิงหาคม 2539 บันทึก 31 กรกฎาคม 2539
ผู้ปฏิบัติงาน	นางสาวพยุ่ง วงษ์น้อย
ที่มาของข้อมูล	
หมายเหตุ	การขึ้นทะเบียนและการระวางแนวเขต ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 113 ตอนพิเศษ 50 ง 18 ธันวาคม 2539 พื้นที่ - ไร่ 2 งาน 70 ตารางวา

สำนักงานศิลปากรที่ 1 ราชบุรี

ภาพประกอบ:

อุโบสถวัดห้วยหลวง หลังคาทรงจั่ว แบบไม่มีช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ ที่เพดานมีภาพจิตรกรรม

พระประธานในพระอุโบสถวัดห้วยหลวง

เสมาสลักจากหินแกรนิต
ที่เอวมีรูปตัวเหงาคลายรูปนาค

ลาวตลายหน้าบ้านอุโบสถวัดห้วยหลวง ตกแต่งด้วยลาวตลายปูนปั้นประดับเครื่องถ้วยจีน ด้านล่างเป็นรูปอาคาร
ประดับด้วยเครื่องเคลือบเป็นรูปคนและสัตว์ เช่น ควายเป็นต้น

ลวดลายหน้าบ้านอุโบสถวัดห้วยหลวง เป็นรูปต้นไม้
ประดับเครื่องถ้วยชามเป็นรูปดอกไม้

ภาพเขียนบนเพดานเป็นลายดวงดารา
เขียนสีทองบนพื้นไม้

กระเบื้องปูพื้นอุโบสถวัดห้วยหลวง
แยกเป็นแผ่นนำประกอบเป็นลวดลาย

เจดีย์ย่อมุมสิบสอง ด้านหน้าพระอุโบสถ

สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี